

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

27. ožujka 2019.*

„Žalba – Subvencije – Uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Kine – Konačna kompenzacijska pristojba – Uredba (EZ) br. 597/2009”

U predmetu C-237/17 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije podnesene 8. svibnja 2017.,

Canadian Solar Emea GmbH, sa sjedištem u Münchenu (Njemačka),

Canadian Solar Manufacturing (Changshu) Inc., sa sjedištem u Changshu (Kina),

Canadian Solar Manufacturing (Luoyang) Inc., sa sjedištem u Luoyangu (Kina),

Csi Cells Co. Ltd, sa sjedištem u Suzhou (Kina),

Csi Solar Power Group Co. Ltd, prije Csi Solar Power (China) Inc., sa sjedištem u Suzhou,

koje zastupaju J. Bourgeois i A. Willems, *avocats*, te S. De Knop i M. Meulenbelt, *advocaten*,

žalitelji,

a druge stranke postupka su:

Vijeće Europske unije, koje zastupa H. Marcos Fraile, u svojstvu agenta, uz asistenciju N. Tuominen, *avocatä*,

tuženik u prvom stupnju,

Europska komisija, koju zastupaju T. Maxian Rusche, J.-F. Brakeland i N. Kuplewatzky, u svojstvu agenata,

intervenijent u prvom stupnju,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik sedmog vijeća, u svojstvu predsjednika četvrtog vijeća, K. Jürimäe, C. Lycourgos (izvjestitelj), E. Juhász i C. Vajda, suci,

nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: A. Calot Escobar,

* Jezik postupka: engleski

uzimajući u obzir pisani postupak,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Svojom žalbom Canadian Solar Emea GmbH, Canadian Solar Manufacturing (Changshu) Inc., Canadian Solar Manufacturing (Luoyang) Inc., Csi Cells Co. Ltd i Csi Solar Power Group Co. Ltd, prije Csi Solar Power (China) Inc. (u daljnjem tekstu: Csi Solar Power) zahtijevaju ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 28. veljače 2017., JingAo Solar i dr./Vijeće (T-158/14, T-161/14 i T-163/14, neobjavljena, u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2017:126) jer je Opći sud njome odbio njihovu tužbu za poništenje Provedbene uredbe Vijeća (EU) br. 1239/2013 od 2. prosinca 2013. o uvođenju konačne kompenzacijske pristojbe na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL 2013., L 325, str. 66., u daljnjem tekstu: sporna uredba), u dijelu u kojem se odnosi na žalitelje.
- 2 Svojom protužalbom Europska komisija zahtijeva ukidanje pobijane presude jer je Opći sud odbio prigovor nedopuštenosti koji je ona iznijela.

Pravni okvir

- 3 Članak 15. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 597/2009 od 11. lipnja 2009. o zaštiti od subvencioniranog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice (SL 2009., L 188, str. 93.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 17., str. 273.; u daljnjem tekstu: osnovna uredba) propisuje:

„Ako činjenice, kako su konačno utvrđene, dokazuju postojanje subvencija protiv kojih se mogu uvesti kompenzacijske mjere i nastalu štetu, i ako je potrebno djelovati kako bi se zaštitili interesi Zajednice u skladu s člankom 31., Vijeće [Europske unije], postupajući na temelju prijedloga Komisije, a nakon konzultacija sa Savjetodavnim odborom, uvodi konačnu kompenzacijsku pristojbu.

Vijeće donosi prijedlog, osim ako odluči, običnom većinom, odbiti prijedlog, u roku od mjesec dana od podnošenja prijedloga Komisije.

[...]”

- 4 Članak 1. sporne uredbe uvodi konačnu kompenzacijsku pristojbu od 6,4 % primjenjivu na kineska društva koja, poput žalitelja, nisu bila uključena u uzorak, ali su surađivala u ispitnom postupku i koja su navedena u Prilogu toj uredbi.
- 5 Pod uvjetom da su ispunjeni određeni uvjeti, članak 2. te uredbe u biti propisuje da je uvoz proizvoda prijavljenih za puštanje u slobodan promet koji su obuhvaćeni oznakom KN 8541 40 90 (oznake TARIC 8541 40 90 21, 8541 40 90 29, 8541 40 90 31 i 8541 40 90 39) za koje su račune izdala trgovačka društva od kojih je Komisija prihvatila preuzimanje obveza i čiji su nazivi navedeni u Prilogu Provedbenoj odluci Komisije 2013/707/EU od 4. prosinca 2013. o potvrdi prihvaćanja preuzete obveze u vezi s antidampinškim i antisubvencijskim mjerama koje se odnose na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine za vrijeme primjene konačnih mjera (SL 2013., L 325, str. 214.) izuzet od antisubvencijske pristojbe uvedene člankom 1. te uredbe.

Okolnosti spora

- 6 Žalitelji pripadaju grupi Canadian Solar. Canadian Solar Manufacturing (Changshu), Canadian Solar Manufacturing (Luoyang), Csi Cells Co. i Csi Solar Power su proizvođači izvoznici kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ćelija. Canadian Solar Emea je s njima povezani uvoznik sa sjedištem u Europskoj uniji.
- 7 Dana 6. rujna 2012. Komisija je u *Službenom listu Europske unije* objavila Obavijest o pokretanju antidampinškog postupka koji se odnosi na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija i poluvodičkih pločica – *wafera*) poslanih iz Narodne Republike Kine (SL 2012., C 269, str. 5.).
- 8 Usporedo s time, 8. studenoga 2012. Komisija je objavila Obavijest o pokretanju antisubvencijskog postupka koji se odnosi na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija i poluvodičkih pločica – *wafera*) poslanih iz Narodne Republike Kine (SL 2012., C 340, str. 13.).
- 9 Grupa Canadian Solar surađivala je u okviru tog postupka.
- 10 Žalitelji su 23. studenoga 2012. podnijeli zahtjev da budu odabrani za uzorak, predviđen člankom 27. osnovne uredbe. Međutim, taj zahtjev nije bio prihvaćen.
- 11 Komisija je 1. ožujka 2013. donijela Uredbu (EU) br. 182/2013 o uvjetovanju evidentiranjem uvoza određenih silicijskih fotovoltaznih modula i ključnih elemenata (npr. ćelije i pločice) podrijetlom ili poslanih iz [Narodne] Republike Kine (SL 2013., L 61, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 130., str. 282.).
- 12 Komisija je 4. lipnja 2013. donijela Uredbu (EU) br. 513/2013 o uvođenju privremene antidampinške pristojbe na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (npr. ćelija i pločica) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine i izmjeni Uredbe br. 182/2013 (SL 2013., L 152, str. 5.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 125., str. 119.).
- 13 Komisija je 2. kolovoza 2013. donijela Odluku 2013/423/EU o prihvaćanju ponude za preuzimanje obveze u vezi s antidampinškim postupkom u pogledu uvoza fotonaponskih modula od kristalnog silicija i njihovih ključnih sastavnih dijelova (tj. ćelija i poluvodičkih pločica – *wafera*) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL 2013., L 209, str. 26.) od strane grupe kineskih proizvođača izvoznika koji su surađivali i koji su nabrojani u prilogu toj odluci, među kojima su Canadian Solar Manufacturing (Changshu), Canadian Solar Manufacturing (Luoyang), Csi Cells Co. i Csi Solar Power zajedno s Kineskom trgovačkom komorom za uvoz i izvoz strojeva i elektroničkih proizvoda (u daljnjem tekstu: CCCME).
- 14 Istog dana Komisija je donijela Uredbu (EU) br. 748/2013 o izmjeni Uredbe br. 513/2013 (SL 2013., L 209, str. 1.) kako bi se uzela u obzir Odluka 2013/423. Pod uvjetom da su određeni uvjeti ispunjeni, članak 6. Uredbe br. 513/2013, kako je izmijenjena Uredbom br. 748/2013, predviđa da je uvoz proizvoda određenih tom uredbom, prijavljenih za puštanje u slobodan promet i za koje su račune izdala trgovačka društva od kojih je Komisija prihvatila preuzimanje obveza i čiji su nazivi navedeni u Prilogu Odluci 2013/423, izuzet od privremene antidampinške pristojbe uvedene člankom 1. te uredbe.
- 15 Komisija je 27. kolovoza 2013. priopćila činjenice i bitna razmatranja na temelju kojih je planirala predložiti uvođenje antidampinških pristojbi na uvoz modula i njihovih ključnih elemenata (ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Kine.

- 16 Nakon konačne objave nalaza antidampinškog i antisubvencijskog ispitnog postupka proizvođači izvoznici zajedno s CCCME-om dostavili su obavijest o izmjeni svoje prvobitne ponude za preuzimanje obveze. Komisija je prihvatila uvjete preuzimanja obveze kako bi se također uklonili štetni učinci subvencioniranog uvoza. Nadalje, određeni dodatni broj proizvođača izvoznika zatražio je sudjelovanje u toj preuzetoj obvezi.
- 17 Vijeće je 2. prosinca 2013. donijelo spornu uredbu. Istog dana Vijeće je također donijelo Provedbenu uredbu (EU) br. 1238/2013 o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine (SL 2013., L 325, str. 1.).
- 18 Komisija je 4. prosinca 2013. donijela Provedbenu odluku 2013/707 kojom je prihvatila izmijenjenu obvezu koju su ponudili proizvođači izvoznici nabrojeni u njezinu prilogu, zajedno s CCCME-om u okviru antidampinškog i antisubvencijskog postupka o uvozu kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine za vrijeme primjene konačnih mjera.
- 19 Nakon podnošenja tužbe za poništenje u predmetu koji je doveo do pobijane presude Komisija je donijela Provedbenu uredbu (EU) 2015/866 od 4. lipnja 2015. o povlačenju prihvaćanja preuzete obveze za tri proizvođača izvoznika dodijeljene Provedbenom odlukom 2013/707 (SL 2015., L 139, str. 30.). U skladu s člankom 1. te provedbene uredbe, prihvaćenje preuzetih obveza povučeno je, među ostalim, za društva Canadian Solar Manufacturing (Changshu), Canadian Solar Manufacturing (Luoyang), Csi Cells Co. i Csi Solar Power. Ta provedbena uredba stupila je na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*, tj. 6. lipnja 2015.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 20 U prilog svojoj tužbi žalitelji su istaknuli tri tužbena razloga, koji su se temeljili, prvi, na povredi članka 10. stavaka 12. i 13. osnovne uredbe, drugi, na povredi članka 1. i 27. te uredbe i, treći, na povredi članka 2. točke (c) te uredbe.
- 21 Opći sud prvo je odbio prigovor nedopuštenosti koji su istaknuli Vijeće i Komisija, zaključivši da prihvaćanje ponude preuzimanja obveze ne utječe ni na dopuštenost tužbe protiv akta kojim se uvodi kompenzacijska pristojba ni na ocjenu tužbenih razloga istaknutih u prilog toj tužbi i da žalitelji i dalje imaju interes za poništenje sporne uredbe.
- 22 Opći sud potom je ispitao tužbene razloge koje su žalitelji istaknuli u prilog svojoj tužbi. Odbacio je prva dva tužbena razloga kao nedopuštena i odbio treći kao neosnovan. Stoga je Opći sud tužbu odbio u cijelosti.

Zahtjevi stranaka

- 23 Svojom žalbom žalitelji od Suda zahtijevaju da:
- ukine pobijanu presudu;
 - prihvati zahtjev podnesen u prvostupanjskom postupku i poništi spornu uredbu u dijelu u kojem se odnosi na žalitelje;
 - naloži tuženiku u prvostupanjskom postupku snošenje troškova žalitelja i vlastitih troškova kako u prvostupanjskom tako i u žalbenom postupku;

- naloži svim ostalim strankama u žalbenom postupku snošenje vlastitih troškova ili, podredno;
- ukine pobijanu presudu;
- vrati predmet Općem sudu na ponovno suđenje;
- pridrži odluku o troškovima prvostupanjskog i žalbenog postupka do konačne presude Općeg suda i
- naloži svim ostalim strankama u žalbenom postupku snošenje vlastitih troškova.

24 Vijeće od Suda zahtijeva da:

- odbije žalbu i
- naloži žaliteljima snošenje troškova žalbenog postupka i postupka pred Općim sudom.

25 Komisija od Suda zahtijeva da:

- odbije žalbu i
- naloži žaliteljima snošenje troškova.

26 Svojom protužalbom Komisija, koju podupire Vijeće, od Suda zahtijeva da:

- ukine pobijanu presudu;
- tužbu u prvostupanjskom postupku proglasi nedopuštenom ili
- podredno, tužbu u prvostupanjskom postupku proglasi bespredmetnom ili
- dalje podredno, tužbu u prvostupanjskom postupku proglasi neosnovanom i izmijeni tumačenje uzročno-posljedične veze u smislu članka 8. osnovne uredbe koje je Opći sud dao u okviru trećeg tužbenog razloga i
- naloži žaliteljima snošenje troškova.

27 Žalitelji od Suda zahtijevaju da:

- odbije protužalbu u cijelosti;
- naloži Komisiji snošenje žaliteljevih troškova i vlastitih troškova koji proizlaze kako iz tužbe u prvostupanjskom postupku tako i iz protužalbe i
- naloži Vijeću snošenje vlastitih troškova.

O protužalbi

28 Komisijina protužalba prije svega osporava dopuštenost tužbe u prvostupanjskom postupku, što je prethodno pitanje u odnosu na meritorna pitanja iznesena u žalbi. Stoga ga valja najprije ispitati.

- 29 U prilog svojoj protužalbi Komisija, koju podupire Vijeće, ističe dva protužalbena razloga. Prvi protužalbeni razlog, iznesen primarno, temelji se na pogrešci koja se tiče prava jer je Opći sud smatrao da sporna uredba sama za sebe može imati pravne posljedice na žalitelje. Drugi protužalbeni razlog, iznesen podredno, temelji se na nedostatku u obrazloženju i pogrešci koja se tiče prava jer je Opći sud smatrao da interes žalitelja za ukidanje sporne uredbe i dalje postoji na dan objave pobijane presude.

Prvi protužalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 30 Prvi protužalbeni razlog, koji je iznesen primarno, podijeljen je na dva dijela.
- 31 Prvim dijelom tog protužalbenog razloga, koji se odnosi na točke 38. do 44. pobijane presude, Komisija ističe da Opći sud nije dovoljno obrazložio svoj zaključak da sporna uredba, a ne Provedbena odluka 2013/707, utječe na pravnu situaciju žalitelja i da je u svakom slučaju tim zaključkom Opći sud povrijedio opće načelo prava Unije u vezi s institucionalnom ravnotežom te članke 13. i 14. osnovne uredbe.
- 32 Komisija smatra, kao prvo, da zaključak Općeg suda da valja zahtijevati poništenje sporne uredbe kao prikladan način za osporavanje zaključaka o postojanju subvencija, štete i uzročno-posljedične veze u potpunosti zanemaruje činjenicu da bi žalitelji morali pobijati Provedbenu odluku 2013/707 da je njihov cilj osporavanje tih zaključaka. Međutim, ocjene Općeg suda potvrđuju jedino zaključak da se tužba može podnijeti bilo protiv sporne uredbe bilo protiv Provedbene odluke 2013/707. Iz toga proizlazi nedostatak u obrazloženju jer iz pobijane presude nije moguće izvesti razlog zbog kojeg je sporna uredba akt koji treba nužno ili uobičajeno pobijati, a ne Provedbenu odluku 2013/707, iz koje u stvarnosti proizlaze prava i/ili obveze za dotičnog uvoznika.
- 33 Kao drugo, Komisija tvrdi da je, odlučivši da tužbu treba podnijeti protiv sporne uredbe, a ne protiv Provedbene odluke 2013/707, Opći sud povrijedio opće načelo institucionalne ravnoteže i podjelu nadležnosti između Vijeća i Komisije kako je utvrđena u člancima 13. i 14. osnovne uredbe. Naime, zaključak Općeg suda implicira da ta provedbena odluka nije dovoljna sama za sebe, nego se mora potvrditi neovisnim pravima i obvezama koje je Vijeće stvorilo donošenjem sporne uredbe.
- 34 Nadalje, Komisija navodi da se te pogreške koje se tiču prava ne mogu popraviti zaključkom u točki 39. pobijane presude, prema kojem su sudovi Unije „prešutno, ali nužno” potvrdili dopuštenost tužbe protiv uredbi kojima se uvode konačne pristojbe koje su podnijele zainteresirane stranke čije je preuzeta obveza prihvaćena. S jedne strane, to pitanje posve jednostavno nije bilo obrađeno u sudskoj praksi navedenoj u toj točki i, s druge strane, ta sudska praksa u izravnoj je proturječnosti s presudom od 29. ožujka 1979., NTN Toyo Bearing i dr./Vijeće (113/77, EU:C:1979:91).
- 35 Drugim dijelom prvog protužalbenog razloga Komisija ističe da je prihvaćanje preuzete obveze povoljan akt čije su donošenje zahtijevali žalitelji i koji ne utječe na njihovu pravnu situaciju. Protivan zaključak Općeg suda u točki 43. pobijane presude, pod pretpostavkom da je opravdan, utvrđuje samo interes za zahtijevanje poništenja Provedbene odluke 2013/707, a ne sporne uredbe. Ta točka 43. pobijane presude sadržava dvije pogreške koje se tiču prava.
- 36 Kao prvo, ta točka 43. ne objašnjava razloge zbog kojih bi Komisijino prihvaćanje preuzete obveze bilo različito od Komisijine odluke kojom se koncentracija koja joj je priopćena proglašava spojivom s unutarnjim tržištem, od Komisijine izjave kojom se utvrđuje da sporazum nije u suprotnosti s člankom 101. stavkom 1. UFEU-a ili od odluke kojom se priopćena državna potpora proglašava spojivom s unutarnjim tržištem.

- 37 Kao drugo, Komisija tvrdi da članak 13. osnovne uredbe ne predviđa donošenje zasebnog akta jednom kad je Komisija završila svoji ispitni postupak o subvencijama i šteti. Međutim, zaključak Općeg suda dovodi do toga da je društvo koje ponudi preuzimanje obveze obvezno unaprijed osporavati odluku o prihvaćanju preuzete obveze čak i prije nego što antisubvencijski ispitni postupak završi nekoliko mjeseci nakon toga.
- 38 Komisija radi potpunosti navodi da točka 44. pobijane presude sadržava dvije pogreške koje se tiču prava. S jedne strane, tvrdnja Općeg suda da je sporna uredba izmijenila pravnu situaciju žalitelja u pogledu „kompenzacijskih pristojbi na proizvode koji nisu obuhvaćeni preuzetom obvezom” počiva na pogrešci koja se tiče prava u vezi s tumačenjem ponude preuzimanja obveze ili s iskrivljavanjem dokaza od strane Općeg suda, ako se ta ponuda treba kvalificirati kao „činjenični element”. Naime, prema Komisijinu mišljenju, žalitelji nisu imali pravo prodavati dotični proizvod na drugi način osim u skladu s odredbama preuzete obveze, kao što to jasno i nedvosmisleno proizlazi iz teksta ponude preuzimanja obveze. Prema tome, pristojbe su mogle biti samo na proizvodima koji prelaze godišnju razinu, a ne na „proizvodima koji nisu obuhvaćeni preuzetom obvezom”.
- 39 S druge strane, budući da su pristojbe na „proizvodima [...] koji prelaze godišnju razinu” već bile uključene u ponudu preuzimanja obveze, nije riječ o novom pravu ili obvezi koja proizlazi iz sporne uredbe.
- 40 Žalitelji smatraju da prvi protužalbeni razlog valja odbiti.

Ocjena Suda

- 41 Prvim protužalbenim razlogom Komisija u biti ističe da je Opći sud u točkama 38. do 44. pobijane presude počinio pogrešku koja se tiče prava kad je smatrao da sporna uredba sama za sebe može imati pravne posljedice na žalitelje.
- 42 Prvi dio tog protužalbenog razloga temelji se u biti na tome da Opći sud nije dovoljno obrazložio svoj zaključak da sporna uredba, a ne Provedbena odluka 2013/707, kojom je Komisija prihvatila preuzetu obvezu koju su ponudili proizvođači izvoznici iz njezina priloga, među kojima su oni iz grupe Canadian Solar, utječe na pravnu situaciju žalitelja i na tome da je u svakom slučaju tim zaključkom Opći sud povrijedio načelo institucionalne ravnoteže.
- 43 Kao prvo valja navesti da, za razliku od Komisijinih argumenata, Opći sud u točkama 38. do 44. pobijane presude ne tvrdi ni da sporna uredba mora nužno ili uobičajeno biti pobijani akt ni da se tužba za poništenje mora podnijeti protiv te uredbe, a ne protiv Provedbene odluke 2013/707. Stoga valja utvrditi da Komisijin argument počiva na pogrešnom tumačenju pobijane presude. U tim se okolnostima Općem sudu ne može prigovoriti da nije obrazložio ono što nije ni tvrdio.
- 44 Kao drugo, valja utvrditi, s jedne strane, da, kad bi se Komisijino stajalište prihvatilo, to bi spriječilo društva čije je preuzete obveze o najnižoj uveznoj cijeni (u daljnjem tekstu: MIP) Komisija prihvatila, da pobijaju uredbu koja im uvodi konačnu kompenzacijsku pristojbu. Međutim, kao što je to naveo Opći sud u točki 39. pobijane presude, ni Opći sud ni Sud u svojim presudama navedenima u toj točki nisu ocijenili kao nedopuštenu tužbu za poništenje koju je podnijelo društvo protiv uredbe kojom mu se nameću konačne antidampinške pristojbe zbog toga što je preuzetu obvezu o MIP-u koju je to društvo ponudilo Komisija prihvatila.
- 45 S druge strane, valja navesti da sporna uredba nužno utječe na pravnu situaciju žalitelja jer bi, kad bi takva uredba bila poništena, ponuda preuzimanja obveze postala nevažeća. Međutim, upravo je to Opći sud naveo u točki 42. pobijane presude.

- 46 Nadalje, valja podsjetiti na to da, kao što to proizlazi iz točaka 41. i 42. pobijane presude, žalitelji ostaju podvrgnuti kompenzacijskim pristojbama predviđenima spornom uredbom, u skladu s njezinim člancima 1. i 2., za uvoz koji prelazi godišnju razinu predviđenu preuzetom obvezom o MIP-u.
- 47 U tim okolnostima Komisija ne može valjano tvrditi da je Opći sud povrijedio načelo institucionalne ravnoteže. Upravo suprotno, Komisijino stajalište da su žalitelji morali pobijati Provedbenu odluku 2013/707 ako je njihov cilj bio osporavati zaključke o postojanju subvencija moglo bi se prihvatiti samo kad bi Vijeće imalo obvezu, odmah nakon Komisijina prihvaćanja preuzete obveze o MIP-u koju je ponudilo društvo, donijeti uredbu kojom se uvode konačne kompenzacijske mjere. Međutim, nadležnost Vijeća u tom smislu nije vezana nadležnost, kao što to proizlazi iz članka 15. stavka 1. osnovne uredbe, prema kojem Vijeće donosi Komisijin prijedlog, osim ako ga odluči odbiti.
- 48 U tom smislu valja podsjetiti na to da je Komisijina uloga sastavni dio okvira postupka odlučivanja Vijeća. Kao što to proizlazi iz odredaba osnovne uredbe, Komisija je zadužena voditi ispitne postupke i na temelju njih odlučivati o zatvaranju postupka ili, naprotiv, o njihovu nastavku donošenjem privremenih mjera i predlaganjem Vijeću donošenja konačnih mjera. Ipak, na Vijeću je da donese konačnu odluku (vidjeti u tom smislu presudu od 14. ožujka 1990., *Nashua Corporation i dr./Komisija i Vijeće*, C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115, t. 8.).
- 49 Prema tome, prvi dio prvog protužalbenog razloga valja odbiti.
- 50 Što se tiče drugog dijela prvog protužalbenog razloga, prema kojem je prihvaćanje preuzete obveze o MIP-u povoljan akt za žalitelje koji ne utječe na njihovu pravnu situaciju, suprotno od onoga što proizlazi iz točke 43. pobijane presude, dovoljno je navesti da to pitanje nije relevantno jer je pobijani akt na koji se odnosi tužba za poništenje koju je Opći sud ocijenio dopuštenom sporna uredba, a ne Provedbena odluka 2013/707, kojom je Komisija prihvatila tu preuzetu obvezu.
- 51 Što se tiče dviju pogrešaka koje se tiču prava, a kojima je navodno zahvaćena točka 44. pobijane presude te koje Komisija ističe radi potpunosti, pod pretpostavkom da su utvrđene, te pogreške ne mogu, s obzirom na ono što proizlazi iz točaka 41. do 48. ove presude, imati nikakva utjecaja na valjanost zaključka Općeg suda da se prigovor nedopuštenosti koji su istaknuli Vijeće i Komisija morao odbiti zbog toga što sporna uredba utječe na pravnu situaciju žalitelja.
- 52 Valja dodati da je Sud već presudio da je zakonodavac Unije prilikom donošenja te uredbe uspostavio mjere trgovinske zaštite koje čine skup ili „paket”, a koje imaju za cilj ostvarivanje zajedničkog rezultata, tj. uklanjanje štetnog učinka kineske subvencije u vezi s dotičnim proizvodima na industriju Unije, štiteći interes te industrije i da članak 2. te uredbe nije odvojiv od njezinih ostalih odredaba (vidjeti u tom smislu presudu od 9. studenoga 2017., *SolarWorld/Vijeće*, C-205/16 P, EU:C:2017:840, t. 46. i 57.).
- 53 Iz toga slijedi da prvi protužalbeni razlog treba odbiti.

Drugi protužalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 54 Drugim protužalbenim razlogom, istaknutim podredno, Komisija, koju podupire Vijeće, ističe da je, pod pretpostavkom da je Opći sud u točki 44. pobijane presude imao razloga smatrati da je sporna uredba izmijenila pravnu situaciju žalitelja jer jedino na temelju te uredbe žalitelji moraju plaćati pristojbe na dotične solarne panele iznad godišnjeg obujma, tužba za poništenje pred Općim sudom postala bespredmetna na dan stupanja na snagu Provedbene uredbe 2015/866, koja je povukla prihvaćanje preuzete obveze koju su ponudili žalitelji.

- 55 Komisija navodi da godišnja razina uvoza dotičnog proizvoda, predviđena u prihvaćanju ponude preuzimanja obveze žalitelja, nikad nije bila dosegnuta prije stupanja na snagu te provedbene uredbe. Stoga, čak i ako su žalitelji imali pravni interes na temelju klauzule obveze kojom se predviđa plaćanje pristojbi za proizvode uvezene iznad te godišnje razine, taj je interes u svakom slučaju prestao postojati na dan stupanja na snagu te provedbene uredbe, što je trebalo dovesti do zaključka da je na taj datum tužba za poništenje postala bespredmetna. U tom smislu Opći sud propustio je odgovoriti na taj argument koji je Komisija istaknula na raspravi pred Općim sudom.
- 56 Komisija dodaje da, čak pod pretpostavkom da je Opći sud odgovorio na taj argument u točki 44. pobijane presude, njegov se odgovor ne odnosi na pitanje koje je iznijela Komisija. Naime, upravo zbog toga što je Komisija povukla prihvaćanje preuzete obveze u pogledu žalitelja nakon njezina nepoštovanja pravne posljedice tog prihvaćanja više nisu mogle žaliteljima davati legitiman pravni interes.
- 57 Žalitelji smatraju da se taj protužalbeni razlog treba odbiti jer je nerazumljiv i u svakom slučaju bespredmetan.

Ocjena Suda

- 58 Treba istaknuti da odbijanje prvog protužalbenog razloga podrazumijeva odbijanje drugog protužalbenog razloga. Naime, iz razmatranja koja su dovela do odbijanja tog prvog protužalbenog razloga proizlazi da sporna uredba sadržava posljedice na pravnu situaciju žalitelja, neovisno o postojanju Provedbene odluke 2013/707.
- 59 Stoga, okolnost da je Provedbena uredba 2015/866 povukla prihvaćanje preuzete obveze koju su ponudili žalitelji a koje je predviđeno tom Provedbenom odlukom 2013/707, iako godišnja razina uvoza dotičnog proizvoda, predviđena tom obvezom, nikad nije bila dosegnuta, ne može imati nikakav utjecaja na zaključak da sporna uredba utječe na pravnu situaciju žalitelja i da je, posljedično, potonjima dopušteno Općem sudu podnijeti tužbu za poništenje te uredbe.
- 60 Prema tome, drugi protužalbeni razlog valja odbiti.
- 61 Što se tiče Komisijina zahtjeva, istaknutog dalje podredno, da se tužba u prvostupanjskom postupku proglasi neosnovanom i izmijeni tumačenje uzročno-posljedične veze u smislu članka 8. osnovne uredbe koje je Opći sud dao u okviru trećeg tužbenog razloga, treba ga odbiti kao nedopušten jer taj zahtjev nije potkrijepljen nikakvom pravnom argumentacijom.
- 62 S obzirom na prethodna razmatranja, protužalbu treba odbiti u cijelosti.

O žalbi

- 63 U prilog svojoj žalbi žalitelji ističu jedan žalbeni razlog, koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava jer je Opći sud u točkama 61. do 71. pobijane presude od žalitelja tražio da pruže dokaz o svojem interesu za iznošenje prvog i drugog tužbenog razloga i, u svakom slučaju, na pogrešci prilikom pravne kvalifikacije činjenica jer su žalitelji ipak imali takav interes.

Argumentacija stranaka

- 64 Žalitelji ističu, kao prvo, da je, prema analogiji, primjenjujući na mogućnost iznošenja izoliranih tužbenih razloga sudsku praksu Suda prema kojoj je tužitelj dužan dokazati da ima pravni interes, tj. interes za poništenje pobijanog akta, Opći sud pogrešno primijenio pravo zbog četiriju razloga.

- 65 Kao prvo, ocjena Općeg suda u suprotnosti je sa sudskom praksom Suda koja tužiteljima nalaže dokazivanje samo interesa za poništenje pobijanog akta.
- 66 Nadalje, Opći sud propustio je razlikovati prvi i drugi tužbeni razlog od situacija u kojima je tužbeni razlog nedopušten jer tužitelj nema aktivnu procesnu legitimaciju za njegovo iznošenje. Te situacije, obrađene u sudskoj praksi Suda, odnose se, s jedne strane, na slučaj u kojem se tužbeni razlog ne odnosi na tužitelja, nego ima opći interes ili interese zakona i, s druge strane, slučaj tužbenog razloga koji se odnosi na pravila koja, poput internog pravilnika institucije, nisu namijenjena osiguravanju zaštite pojedinaca. Međutim, prvi i drugi tužbeni razlog ne odnose se na tu vrstu situacija i Opći sud nije istaknuo da se na njih odnose.
- 67 Kao drugo, žalitelji ističu povredu svojih prava obrane zbog toga što ih je Opći sud spriječio u iznošenju tužbenih razloga koje su smatrali svrsishodnima, povređujući tako članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 68 Kao treće, žalitelji smatraju da, čak i kad bi se prihvatilo da su oni bili dužni dokazati svoj interes za iznošenje prvog i drugog tužbenog razloga, zaključak Općeg suda da su ti tužbeni razlozi nedopušteni povređuje njihovo pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje. Naime, žalitelji su morali zahtijevati poništenje u roku predviđenom člankom 263. šestom stavkom UFEU-a kako bi izbjegli zastaru svojih prava jer bi u protivnom slučaju, s obzirom na sudsku praksu koja proizlazi iz presude od 9. ožujka 1994., TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90), preuzeli rizik gubitka mogućnosti osporavanja valjanosti sporne uredbe pred sudom države članice prilikom zahtjeva za prethodnu odluku.
- 69 U tom smislu žalitelji podsjećaju na to da je, prema mišljenju Općeg suda, njihov interes za iznošenje prvih dvaju tužbenih razloga hipotetski, što znači da bi, ako njihov interes za iznošenje tih tužbenih razloga nastaje nakon isteka roka od dva mjeseca iz članka 263. šestog stavka UFEU-a, oni bili spriječeni tražiti sudsku zaštitu. Takva situacija tim je problematičnija jer bi jedan od žalitelja, Canadian Solar Emea, društvo uvoznik, mogao osporavati valjanost sporne uredbe pred nacionalnim sudom u bilo kojem trenutku da nije bio vezan za druge žalitelje, koji su društva izvoznici.
- 70 Kao četvrto, žalitelji ističu da je Opći sud povrijedio njihovo pravo na saslušanje zbog toga što dopuštenost prvih dvaju tužbenih razloga nije bila dovoljno raspravljena pred Općim sudom. Naime, to pitanje nisu iznijeli Vijeće i Komisija tijekom pisanog postupka niti je ono u potpunosti obrađeno na raspravi pred Općim sudom, što je spriječilo žalitelje u dokazivanju da proizvode i izvoze u Uniju te uvoze u Uniju module podrijetlom iz treće zemlje, ali poslani iz Kine, i uvoze u Uniju module podrijetlom iz Kine, ali poslani iz treće zemlje.
- 71 Kao drugo, žalitelji smatraju da je Opći sud počinio pogrešku prilikom pravne kvalifikacije činjenica kad je u točkama 66. do 70. pobijane presude zaključio da oni nemaju pravni interes za iznošenje prvog i drugog tužbenog razloga.
- 72 S jedne strane, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da žalitelji imaju pravni interes za izbjegavanje da institucije ne ponavljaju pogreške utemeljene na pogrešnom tumačenju odredaba osnovne uredbe, što se dogodilo u ovom slučaju, jer je Komisija donijela novu uredbu, tj. Provedbenu uredbu Komisije (EU) 2017/366 od 1. ožujka 2017. o uvođenju konačnih kompenzacijskih pristojbi na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine nakon revizije zbog predstojećeg isteka mjera u skladu s člankom 18. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/1037 Europskog parlamenta i Vijeća i o prekidu ispitnog postupka djelomične privremene revizije u skladu s člankom 19. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/1037 (SL 2017., L 56, str. 1.), koja produljuje trajanje sporne uredbe za dodatnih 18 mjeseci i koja je preuzela iste pogreške.

- 73 S jedne strane, tužbeni razlozi odnosili su se na opseg antisubvencijskog postupka, koji potom utječe na subvenciju koju treba kompenzirati, štetu, uzročno-posljedičnu vezu i ocjene interesa Unije koje su navele Vijeće da donese spornu uredbu.
- 74 Vijeće i Komisija zahtijevaju odbijanje prvog žalbenog razloga kao djelomično nedopuštenog i djelomično neosnovanog i, u svakom slučaju, neosnovanog u cijelosti.

Ocjena Suda

- 75 Kao prvo, Opći sud u točki 61. pobijane presude pravilno je podsjetio na to da je, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, tužba za poništenje koju podnosi fizička ili pravna osoba dopuštena samo pod pretpostavkom da ta osoba ima interes da pobijani akt bude poništen. Takav pravni interes pretpostavlja da poništenje tog akta može samo po sebi imati pravne posljedice i da tužba tako može svojim rezultatom donijeti korist osobi koja ju je podnijela. Dokaz takvog interesa, koji se ocjenjuje na dan podnošenja tužbe i koji čini bitnu i primarnu pretpostavku svake tužbe, mora podnijeti tužitelj (presuda od 18. listopada 2018., Gul Ahmed Textile Mills/Vijeće, C-100/17 P, EU:C:2018:842, t. 37.).
- 76 Kao što je to Opći sud također naveo u točkama 62. i 63. pobijane presude, tužiteljjev pravni interes mora biti stvaran i postojeći. Ne smije se odnositi na buduću ili hipotetsku situaciju. Taj interes u odnosu na predmet tužbe mora postojati u trenutku njezina podnošenja, inače će tužba biti nedopuštena, i mora nastaviti postojati sve do donošenja sudske odluke, inače će postupak biti obustavljen (presuda od 17. rujna 2015., Mory i dr./Komisija, C-33/14 P, EU:C:2015:609, t. 56. i 57. i navedena sudska praksa). Sud pred kojim se vodi postupak može u svakom trenutku postupka i po službenoj dužnosti istaknuti nepostojanje interesa stranke za njezin zahtjev, zbog otkrivanja činjenice nastale nakon dana podnošenja tužbe (vidjeti u tom smislu presudu od 18. listopada 2018., Gul Ahmed Textile Mills/Vijeće, C-100/17 P, EU:C:2018:842, t. 38.).
- 77 Što se tiče tvrdnje da je Opći sud od žalitelja pogrešno zahtijevao pružanje dokaza o njihovom interesu za isticanje prvog i drugog tužbenog razloga, valja podsjetiti na to da je, kao prvo, Sud već presudio da je tužbeni razlog nedopušten zbog toga što ne postoji pravni interes kad, pod pretpostavkom da je osnovano, poništenje pobijanog akta na temelju tog tužbenog razloga ne bi zadovoljilo tužitelja (vidjeti u tom smislu presudu od 9. lipnja 2011., Evropaiki Dynamiki/ESB, C-401/09 P, EU:C:2011:370, t. 49. i navedenu sudsku praksu).
- 78 Što se tiče pogreške koju je Opći sud navodno počinio prilikom pravne kvalifikacije činjenica, valja podsjetiti na to da, doduše, iz sudske prakse Suda proizlazi da u određenim okolnostima tužitelj može sačuvati interes da zatraži poništenje akta koji je stavljen izvan snage tijekom postupka, kako bi naveo autora akta da u budućnosti učini prikladne izmjene i tako izbjegne opasnost od ponavljanja nezakovitosti kojom je taj akt navodno zahvaćen (presuda od 6. rujna 2018., Bank Mellat/Vijeće, C-430/16 P, EU:C:2018:668, t. 64.).
- 79 Međutim, eventualni nastavak takvog interesa kako bi se izbjeglo da institucije ponavljaju pogreške utemeljene na pogrešnom tumačenju odredbe prava Unije ne može se priznati u situaciji u kojoj pravni interes tužitelja nikad nije ni postojao.
- 80 Tako, budući da na dan podnošenja tužbe za poništenje žalitelji nisu dokazali svoj interes za iznošenje prvih dvaju tužbenih razloga, pri čemu taj interes u skladu sa sudskom praksom iz točaka 75. i 76. ove presude treba ocijeniti na dan podnošenja tužbe, a ne s obzirom na buduću ili hipotetsku situaciju, oni ne mogu opravdati takav interes pozivajući se na nužnost izbjegavanja da institucije ponove pogreške utemeljene na pogrešnom tumačenju odredaba prava Unije.

- 81 Što se tiče tvrdnje da se, u dijelu u kojem su se prvi i drugi tužbeni razlog odnosili na opseg antisubvencijskog ispitnog postupka, ti tužbeni razlozi moraju proglašiti dopuštenima, valja navesti da se takva tvrdnja ne može prihvatiti. Naime, činjenica da se ti tužbeni razlozi u meritumu odnose na elemente tog ispitnog postupka, poput subvencije, štete ili uzročno-posljedične veze, ne može sama za sebe podrazumijevati dopuštenost tih tužbenih razloga u situaciji u kojoj žalitelji nisu dokazali interes za njihovo iznošenje.
- 82 Iz toga slijedi da je Opći sud s pravom, pozivajući se na sudsku praksu Suda iz točaka 75. i 76. ove presude, u točki 71. pobijane presude zaključio da se ta prva dva tužbena razloga trebaju odbaciti kao nedopuštena.
- 83 Kao drugo, što se tiče argumenta da je Opći sud povrijedio članak 47. Povelje, valja podsjetiti na to da, uzimajući u obzir zaštitu koju pruža, predmet tog članka nije izmjena sustava sudskog nadzora predviđenog Ugovorima, a osobito ne pravila o dopuštenosti tužbi izravno podnesenih sudu Unije, kao što također proizlazi iz objašnjenja uz članak 47., koja sukladno članku 6. stavku 1. trećem podstavku UFEU-a i članku 52. stavku 7. Povelje, moraju biti uzeta u obzir prilikom njegova tumačenja (vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2013., Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Parlament i Vijeće, C-583/11 P, EU:C:2013:625, t. 97. i navedenu sudsku praksu).
- 84 Posljedično, valja utvrditi da zaštita koju pruža članak 47. Povelje ne zahtijeva da je pojedinac bezuvjetno ovlašten podnijeti tužbu za poništenje izravno pred sudom Unije protiv zakonodavnih akata Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2013., Inuit Tapiriit Kanatami i dr./Parlament i Vijeće, C-583/11 P, EU:C:2013:625, t. 105.).
- 85 U tim okolnostima žalitelji ne mogu valjano tvrditi da zahtjev dokazivanja interesa za isticanje tužbenog razloga za poništenje povređuje njihovo pravo na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje.
- 86 Nadalje, što se tiče tvrdnje da je Opći sud povrijedio pravo žalitelja na saslušanje, koje proizlazi iz tog članka Povelje, valja utvrditi da potonji ne osporavaju da su na raspravi pred Općim sudom različite stranke raspravljale o prigovoru nedopuštenosti koji je Vijeće istaknulo u vezi s prvim dvama tužbenim razlozima. Stoga žalitelji ne mogu valjano tvrditi da im Opći sud nije omogućio raspravljanje o svim pravnim elementima koji su bili odlučujući za ishod postupka ni pružanje dokaza u potporu svojim stajalištima.
- 87 Kao treće, što se tiče argumenta da, s obzirom na sudsku praksu koja proizlazi iz presude od 9. ožujka 1994., TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90), zaključak Općeg suda sprečava žalitelje u traženju sudske zaštite kad njihov interes za iznošenje prvog i drugog tužbenog razloga nastane nakon isteka roka od dva mjeseca iz članka 263. šestog stavka UFEU-a, dovoljno je navesti da u takvom slučaju dotična sudska praksa u načelu nije prepreka tomu da oni te tužbene razloge istaknu pred nacionalnim sudom.
- 88 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da jedini žalbeni razlog i žalbu u cijelosti treba odbiti.

Troškovi

- 89 U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika Suda, kada žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima.
- 90 U skladu s člankom 138. stavkom 1. istog Poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

- 91 Budući da društva Canadian Solar Emea, Canadian Solar Manufacturing (Changshu), Canadian Solar Manufacturing (Luoyang), Csi Cells Co. i Csi Solar Power nisu uspjela u žalbenom postupku, a Vijeće i Komisija su zahtijevali da im se naloži snošenje troškova, tim društvima valja naložiti snošenje troškova u vezi s ovom žalbom.
- 92 U skladu s člankom 140. stavkom 1. Poslovnika, koji se također primjenjuje na žalbeni postupak na temelju njegova članka 184. stavka 1., Komisija, koja je intervenirala u žalbeni postupak, snosit će vlastite troškove.
- 93 Budući da Komisija nije uspjela sa svojom protužalbom, a društva Canadian Solar Emea, Canadian Solar Manufacturing (Changshu), Canadian Solar Manufacturing (Luoyang), Csi Cells Co. i Csi Solar Power zahtijevala su da se Komisiji naloži snošenje troškova, Komisiji valja naložiti snošenje troškova postupka u vezi s protužalbom.
- 94 U skladu s člankom 140. stavkom 1. Poslovnika, koji se također primjenjuje na žalbeni postupak na temelju njegova članka 184. stavka 1., Vijeće, koje je interveniralo u postupak u vezi s protužalbom, snosit će vlastite troškove.

Slijedom navedenog, Sud (četvrto vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Žalbe se odbijaju.**
- 2. Društvima Canadian Solar Emea GmbH, Canadian Solar Manufacturing (Changshu) Inc., Canadian Solar Manufacturing (Luoyang) Inc., Csi Cells Co. Ltd i Csi Solar Power Group Co. Ltd nalaže se snošenje troškova u vezi sa žalbom.**
- 3. Europska komisija snosi vlastite troškove u vezi sa žalbom.**
- 4. Europskoj komisiji nalaže se snošenje troškova u vezi s protužalbom.**
- 5. Vijeće Europske unije snosi vlastite troškove u vezi s protužalbom.**

Potpisi